

Ondersteuningsprofiel van **BS De Meerkoet** te Dirkshorn (gem. Schagen)

Bestuur: Stichting Samenwerkingscholen Kop van Noord-Holland
(p.a. Stichting Surplus, Grotewallerweg 3-12, 1742 NM Schagen, 0224 - 274 555)

Scholengroep **Warmehuizen**.

1. Functie van het ondersteuningsprofiel

In het ondersteuningsprofiel beschrijft de school haar mogelijkheden om leerlingen te ondersteunen wanneer het regulier aanbod van de school onvoldoende aansluit bij de ontwikkeling van de leerling. In het ondersteuningsprofiel zijn de daarvoor relevante gegevens opgenomen zodat voor ouders, samenwerkingsverband en de overige scholen van de onderwijsgroep de mogelijkheden van de school duidelijk zijn.

Het ondersteuningsprofiel maakt een onderscheid in basisondersteuning en extra ondersteuning. De basisondersteuning ligt bij voorkeur bij alle scholen op een gelijk niveau. Afspraken over een minimumniveau worden in het samenwerkingsverband gemaakt en gelden voor alle scholen.

Extra ondersteuning kan per school verschillen. Bij extra ondersteuning gaat het om specifieke kwaliteiten van de school gericht op leerlingen die deze vorm van ondersteuning vragen. Extra ondersteuning vertaalt zich in arrangementen die de school kan bieden en waarvoor doorgaans extra middelen worden ingezet. Arrangementen kunnen deels structureel deel uitmaken van het ondersteuningsaanbod en deels een tijdelijk karakter hebben. Een arrangement geeft aan:

- welke deskundigheid wordt ingezet
- de tijd die beschikbaar is
- het programma dat uitgevoerd wordt en de gebruikte materialen
- het mogelijke specifieke gebruik van het schoolgebouw
- samenwerking met ouders, onderwijs en mogelijke ketenpartners

Het ondersteuningsprofiel geeft eveneens informatie over de basiskwaliteit van de school. Daarom is het oordeel van de inspectie over deze basiskwaliteit opgenomen in het ondersteuningsprofiel.

Het ondersteuningsprofiel van de school vormt voor ouders een houvast bij schoolkeuze en voor de scholen/besturen een houvast bij de toelating van leerlingen en het vinden van de meest geschikte plek voor een leerling.

De inhoud van dit schoolondersteuningsprofiel (SOP) bestaat uit:

- gegevens van de school
- karakteristiek en onderwijsvisie van de school
- kengetallen
- oordeel van de onderwijsinspectie
- organisatie van de ondersteuning
- ondersteuning sociaal emotionele ontwikkeling
- ondersteuning lezen en spelling
- ondersteuning rekenen en wiskunde
- grenzen aan ondersteuning
- professionalisering

2. Gegevens van BS De Meerkoet te Dirksborn

Schoolleiding	Wilma Duijf
Telefoon	0224-551624
E-mail directie	w.duijf@stichtingsurplus.nl
school	admin@bsdemeerkoet.nl
Website school	www.bsdemeerkoet.nl
Website stichting	www.stichtingsurplus.nl

3. Karakteristiek en onderwijsvisie van de school

3.1 Algemeen

De Meerkoet maakt deel uit van Stichting Surplus, bestuur van 26 scholen voor openbaar en algemeen toegankelijk onderwijs en samenwerkingschool Slootdorp in de kop van Noord-Holland. De Meerkoet is een openbare school en dus toegankelijk voor alle leerlingen; geen uitsluitingen om geloof of levensbeschouwelijke redenen, geen onderscheid naar ras of sekse.

De school zelf is gebouwd in 1975 en gesitueerd aan Schoolstraat 9 in Dirksborn, in de toenmalige nieuwbouwwijk achter de oude dorpskern. Op deze plaats bevonden zich veel Meerkoeten. Natuurlijk is hier de naam van de school op gebaseerd. De school heeft de vorm van een honingraat, die ruim opgezet is en bestaat uit: vijf leslokalen, technieklokaal, speellokaal, peuterspeelzaal / Buitenschoolse Opvang, directiekamer, spreekkamer en een lerarenkamer. Midden in het schoolgebouw is een gezamenlijke hal die gemeenschappelijke functies heeft. Zo wordt deze gebruikt voor het samenwerken (ook groepsdoorbrekend) en is er een schoolbibliotheek met leesboeken en documentatiemateriaal. Buitenom is een prachtig plein dat ingericht is als natuurspeelplaats. Daarnaast heeft iedere groep een eigen stukje schooltuin, en heeft de school de beschikking over een basketbalveld, een volleybalveld en een voetbalveld.

Basisschool de Meerkoet heeft ± 118 leerlingen die verdeeld zijn over de groepen 1 t/m 8. Wij werken hierbij hoofdzakelijk met combinatiegroepen, die aan het einde van ieder schooljaar door de leerkrachten samengesteld worden.

3.2 Visie

Uitgangspunten

De Meerkoet kiest in zijn onderwijs voor een focus op wereldburgerschap. Ons motto daarbij is: "Verleg je grenzen"

Leerlingen hebben kennis en vaardigheden nodig om zich een eigen plek te verwerven in die wereld en de mogelijkheden daarin zo goed mogelijk te verkennen. Je kan daarbij denken aan vreemde talen leren, kennis opdoen over andere landen en culturen en interculturele sensitiviteit. Dat kan hen verder helpen in hun ontwikkeling en toekomstige loopbaan. Want er is een flinke kans dat leerlingen in hun latere beroep moeten samenwerken met mensen uit en in verschillende landen en culturen. Onze leerlingen voelen zich verantwoordelijk voor de wereldvrede en het beheren van de planeet. Daarom is het nodig dat ze leren welke invloed ze daarop hebben en hoe ze die kunnen aanwenden. Ze leren dat dit dichtbij begint: in de klas, thuis en in hun eigen dorp.

De onderwijsinhoud van ons profiel rust op vier pijlers. In elke pijler koppelen wij een thema uit wereldburgerschap aan de daarvoor benodigde sociaal-emotionele ontwikkeling.

- Identiteit en diversiteit - [een open houding](#)
- Globalisering en duurzaamheid - [verantwoordelijkheid- en gemeenschapszin](#)
- Verdeling van rijkdom en mensenrechten - [meningsvorming en de vrijheid- en gelijkheidsprincipes](#)
- Mondiale betrokkenheid, vrede en conflict – [besluitvorming en conflicten oplossen](#)

De bovengenoemde pijlers zijn het best verankerd in de vakoverstijgende projecten die in al onze groepen aan bod komen. In kunst- en cultuureducatie neemt wereldburgerschap een belangrijke plaats in. Overigens kunnen in verschillende lessen internationale relaties worden gelegd. De kinderen krijgen Engelse les vanaf groep 7.

Wij leren onze leerlingen onderzoeksvaardigheden. Ze leren onderzoeksvragen en hypothesen te formuleren, op zoek te gaan naar de antwoorden en vervolgvragen af te leiden. Afhankelijk van leeftijd, ontwikkelingsniveau en inhoud wordt dit proces geleid door de leerkracht, dan wel begeleid door de leerkracht. Wij willen hiermee bereiken dat de leerlingen het vertrouwen hebben dat ze hun leerproces zelf kunnen sturen. Daarmee ontwikkelen we een onderzoekende open houding naar de wereld, het gevoel competent te zijn en het gevoel 'dat leren iets voor jou is en bij je past'. De wereld van de toekomst is namelijk een leven lang leren.

Wij besteden veel aandacht aan actualiteit. Onder andere door te werken met de begrijpend lezen methode Nieuwsbegrip en te kijken naar het Jeugdjournaal.

We werken met moderne methodes en materialen. Een kind van de wereld krijgt eigentijds onderwijs. De digitale leeromgeving heeft onze volle aandacht. We zoeken daarin naar de beste digitale leermiddelen die bij ons profiel en onze ideeën over onderwijs passen. Digitaal leren mag niet betekenen dat we teruggaan naar ouderwets instructie krijgen en allemaal hetzelfde oefenen.

Doelstellingen

Een leerling van De Meerkoet is op weg een echte wereldburger te worden. De Meerkoet heeft hem nieuwsgierig gemaakt, eerst naar het dorp en zijn wortels, dan naar de wereld. Hij staat open voor alles wat anders is. Hij heeft geleerd zich een eigen mening te vormen en te verdedigen. Maar hij luistert en kijkt ook goed naar anderen, laat zich overtuigen en stelt zijn mening bij op basis van nieuwe informatie, inzichten en ervaringen. Hij heeft altijd een leervraag klaar. Hij wil zich ontwikkelen. Dit betekent voor hem zowel nieuwe kennis als betere sociale vaardigheden verwerven. Door het onderzoekend leren op De Meerkoet weet hij welke stappen hij moet zetten om zijn leervragen te beantwoorden.

Een leerling van De Meerkoet kan goed rekenen, lezen en schrijven en is mediawijs. Door het onderwijs op De Meerkoet weet hij veel over andere landen, culturen en talen, democratie, vrede en veiligheid, duurzaamheid, natuur en klimaat, verdeling van grondstoffen en rijkdommen. Maar hij kent ook zijn eigen regio en het culturele erfgoed van de streek, de nationale politiek en de Nederlandse media.

Hij voelt zich verbonden met (alle kinderen van) de wereld maar ook met het sociale leven in het dorp. Hij weet dat verantwoordelijkheid en tolerantie beginnen bij jezelf en de mensen om je heen. Hij heeft geleerd hoe hij conflicten kan helpen oplossen en dat doet hij ten eerste thuis, in de groep en op straat. Hij heeft respect voor de natuur en helpt mee om deze te beschermen.

Een leerling die De Meerkoet is tijdens zijn schoolcarrière regelmatig in contact geweest met beroepen waarin cultuur en diversiteit, globalisering, duurzaamheid, natuurbescherming, mensenrechten, democratie, vrede en conflict en gemeenschapszin een belangrijke rol spelen.

Een leerling van De Meerkoet heeft een bredere kijk op de wereld ontwikkeld, heeft goed leren samenwerken, heeft inlevingsvermogen, communicatievaardigheden en mensenkennis. Is verdraagzaam voor zichzelf en anderen en trekt geen voorbarige conclusies. Allemaal competenties waarmee hij met plezier en succes verder zal komen in onze samenleving, in onze wereld die steeds kleiner wordt maar ook steeds complexer en waar mensen nodig zijn die kunnen leiding geven aan diversiteit.

4. Kengetallen

		1-10-2014	1-10-2015	1-10-2016	
Leerlingaantallen		128	123	118	
Gewichtenleerlingen 0,3		3	3	2	
Gewichtenleerlingen 1,2		1	2	2	
Verwijzingen naar:	SBO SO Excellentie PK Excellentie Eureka	1	1		

5. Oordeel van de onderwijsinspectie

De Meerkoet kreeg op 26 mei 2014 het basisarrangement.

Voor de complete verslagen van de inspectie kunt u terecht op de website van de inspectie (www.onderwijsinspectie.nl).

6. Organisatie van de ondersteuning / niveaus van zorg

6.1 Onze zorgstructuur in de praktijk

Het systematisch doorlopen van de stappen van planmatig werken (signaleren, analyseren, uitvoeren en evalueren) wordt de zorgstructuur genoemd. Op onze school wordt deze cyclus doorlopen door middel van de plenaire evaluaties van de Cito-toetsgegevens en trendanalyses (in februari en juni/juli), groepsbesprekingen (4 keer per jaar), plenaire leerlingbesprekingen, en OT bijeenkomsten. De intern begeleider heeft als taak de stappen in dit proces te coördineren. In de zorgstructuur van de school wordt een tiental stappen onderscheiden.

Signalering door de leerkrachten

De leerkrachten observeren de leerlingen continu en nemen de methodegebonden toetsen en Cito-toetsen af. De leerkrachten stemmen hun aanbod af op de onderwijsbehoeften van kinderen. De leerlingen worden in beeld gebracht middels het didactisch groepsoverzicht. De didactische groepsoverzichten worden besproken in een groepsbespreking.

Groepsbespreking (analysegesprek) tussen leerkracht en intern begeleider

Er zijn vier keer per jaar groepsbesprekingen: na de Cito-toetsen (januari en juni) en in oktober en april. Nadat de leerkracht de signaleringsgegevens heeft verzameld en de didactische groepsoverzichten heeft gemaakt, vindt de groepsbespreking in februari en juni/juli plaats. Hierin bespreekt de leerkracht met de intern begeleider de resultaten van de groep en van elke leerling, hun doelen in vaardigheidsscores en hun onderwijsbehoeften. Tijdens dit gesprek wordt afgesproken welke leerlingen aanvullende doelen in het groepsplan krijgen, ingebracht worden in het OT, Veilig Thuis en/of nader onderzocht moeten worden (diagnose) door de intern begeleider, dyslexiespecialist of een externe. Tijdens de groepsbesprekingen in de herfst en lente worden de evaluaties op groepsniveau, individueel niveau en bijgestelde doelen besproken.

Uitvoeren van groepsplan door de leerkracht

Na de groepsbespreking start de leerkracht, eventueel ondersteund door een onderwijsassistente, met de uitvoering van het groepsplan. Het groepsplan wordt tussentijds (herfst en Pasen) geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.

Evaluatiegesprek tussen leerkracht en intern begeleider

Nadat de leerkracht de vorderingen van de leerling heeft geëvalueerd vindt het evaluatiegesprek plaats tussen leerkracht en intern begeleider. Tijdens dit gesprek wordt nagegaan of de gegeven hulp effect heeft gehad en worden voortgangsafspraken gemaakt. Indien de gegeven hulp onvoldoende effect had, wordt de leerling aangemeld voor de leerlingbespreking.

Leerlingbespreking

De leerkracht meldt het kind aan na overleg met de intern begeleider via een formulier. Hierop staat wat het aandachtsgebied is, wat er tot nu toe gedaan is en wat de hulpvraag van de leerkracht is. Leerkrachten, de intern begeleider en de directie zijn bij de leerlingbespreking aanwezig. De kracht van deze school is dat het kleine team goed op de hoogte is van de ontwikkelingen bij alle leerlingen. Wij maken als professionals gebruik van elkaars specifieke kennis, kwaliteiten en expertise. Tijdens de leerlingbespreking kan worden besloten of een leerling direct wordt aangemeld bij het OT, of dat eerst wordt afgewacht of het nieuwe groepsplan voldoende effect heeft.

Uitvoeren van handelingsuggesties door de leerkracht naar aanleiding van de intervisiebijeenkomst

Na de leerlingbespreking start de leerkracht, met de aanbevelingen vanuit de leerlingbespreking, met de uitvoering van het nieuwe groepsplan.

Evaluatiegesprek tussen leerkracht en intern begeleider

Nadat de leerkracht de vorderingen van de leerling heeft geëvalueerd vindt het evaluatiegesprek plaats tussen leerkracht en intern begeleider. Tijdens dit gesprek wordt nagegaan of de gegeven hulp effect heeft gehad en worden voortgangsafspraken gemaakt. De leerkracht informeert de ouders kort na dit gesprek of de ouders zijn bij dit evaluatiegesprek aanwezig.

OT = ondersteuningsteam (voorheen zorgteam)

Als er onvoldoende vooruitgang wordt geboekt door een leerling na de uitvoering van het groepsplan of als dit wordt besloten tijdens de leerlingbespreking, wordt een leerling aangemeld bij het OT. Een orthopedagoog, en zo nodig externe deskundige is hierbij aanwezig. In het OT wordt besproken welke diagnostiek nodig is en welke extra hulp de leerling nodig heeft. Na het OT vinden de diagnose-activiteiten plaats. De intern begeleider en/of de orthopedagoog onderzoeken leerlingen en werken de onderzoeksgegevens uit. In deze fasen worden ouders ook betrokken. Wanneer er geen aanvullende doelen gesteld kunnen worden binnen het groepsplan, wordt een individueel handelingsplan opgesteld.

Terugkoppeling

Na het evaluatiegesprek vindt er zo nodig een bespreking plaats in de volgende leerlingbespreking. Tijdens dit gesprek brengt de intern begeleider de gegevens van de evaluaties in en bespreekt de voortgang.

Rapportagegesprek met de directie

Er vindt regelmatig overleg plaats tussen de intern begeleider en schoolleiding. De schoolleiding blijft zo op de hoogte van de leerlingenzorg op school. Schoolbeleid ten aanzien van de zorgstructuur kan zo nodig aangescherpt worden.

6.2 Niveaus van zorg

De school onderscheidt drie niveaus van basisondersteuning. Zodra de groepsleerkracht een vorm van basisondersteuning nodig vindt, nemen we contact op met de ouder/verzorger. De ondersteuning en het niveau daarvan bespreken we samen met u.

Niveau 1: basisondersteuning

- De leerkracht(e) observeert de leerling en beschrijft zijn/haar gedrag en resultaten. De resultaten van methode-gebonden toetsen bieden goede aanwijzingen. De ondersteuning kan direct in de groep gegeven worden door gebruik te maken van effectieve instructie: instructie waarbij leerlingen actief betrokken zijn.
- De leerkracht geeft in een eerste gesprek de ondersteuning van het kind aan: ondersteuning in de klas en bv. door wie.

Niveau 2: basisondersteuning

De leerkracht en ouders/verzorgers bespreken het vervolg. Als het eerste niveau van ondersteuning niet genoeg heeft opgeleverd, besluit de groepsleerkracht:

- of zijn/haar ondersteuning te intensiveren;
- of de intern begeleider van de school te consulteren;
- of de leerling in te brengen in een leerlingbespreking ;

Doorgaans zal dit leiden tot meer gerichte ondersteuning die verantwoord wordt in het groepsplan. Ondersteuning die buiten de groep gegeven wordt kan daar onderdeel van uitmaken.

Niveau 3 : basisondersteuning

Leerlingen die ondanks de geschetste ondersteuning onvoldoende succesvol blijven worden besproken in het onderwijsondersteuningsteam (OT) van de school. Het OT bestaat uit de directeur, de intern begeleider, een orthopedagoog, leerkracht en eventueel aangevuld met één of meer externe deskundigen. Ouders/verzorgers worden uitgenodigd om deel te nemen aan deze bespreking. Als al niet eerder gestart is dan wordt in ieder geval m.i.v. deze fase het **Groeidocument** van het SWV gehanteerd.

Het OT kent doorgaans een vaste procedure van inbreng en de bespreking kan leiden tot:

- een verdere intensivering of aanpassing van de al geboden ondersteuning;
- gerichte ondersteuning in of buiten de groep door inzet van ondersteuningsformatie waarover de school beschikt (onderwijsondersteuner, onderwijsassistent, leerlingbegeleider, remedial teacher, leerkracht);
- het uitvoeren van handelingsgericht / psychodiagnostisch onderzoek;
- een overgaan naar niveau 4

Niveau 4: extra ondersteuning

Wanneer er door een OT geen mogelijkheden meer in het kader van basisondersteuning gezien worden, verhuist het groeidocument (dossier) naar het OTG van de scholengroep met de vraag een arrangement voor extra ondersteuning toe te kennen. Het OTG bestaat uit een ervaren en onafhankelijke orthopedagoog en drie intern begeleiders uit verschillende scholengroepen. Het OTG kan vijf mogelijke arrangementen toekennen:

- Diagnostisch (geen regulier onderzoek maar specialistisch, b.v logopedie)
- Begeleidingsarrangement (coaching van de leerkracht)
- Onderwijsarrangement
- Jeugdzorgarrangement
- Combinatie van arrangementen

Het OT kan zich ook direct tot het CTO wenden wanneer het van mening is dat een verwijzing naar een speciale voorziening (diepteondersteuning) de meest voor de hand liggende optie is.

Niveau 5: diepte ondersteuning

Op dit niveau geldt dat een verwijzing naar één van de voorzieningen van het samenwerkingsverband de beste optie lijkt. De Commissie Toelating Onderwijsvoorzieningen (CTO) geeft in voorkomende gevallen

Toelaatbaarheidsverklaringen (TLV)af zonder welke een leerling niet deel kan nemen aan Speciaal Basisonderwijs (SBAO) of Speciaal Onderwijs (SO).

De mogelijkheid tot deelname aan het Eureka-onderwijs (hoogbegaafden) wordt vastgelegd in een Toelatingsbesluit, ook af te geven door de CTO.

Aanmeldingsprocedure

Schoolniveau

Wanneer ouders hun kind aanmelden op De Meerkoet, waarbij ze aangeven dat hun kind een specifieke ondersteuningsbehoefte heeft, gaan we altijd eerst met hen in gesprek. Samen met de ouders / verzorgers kijken we wat het kind nodig heeft en we bespreken de mogelijkheden die we als school kunnen bieden. We willen een realistisch ontwikkelingsperspectief schetsen op basis van een reële inschatting van de onderwijsbehoeften van het kind.

Scholengroep

Wanneer we tot de conclusie komen dat plaatsing op De Meerkoet niet haalbaar is, dan gaan we samen met de ouders / verzorgers op zoek naar een beter alternatief binnen de regio (scholengroep). De school neemt hierbij het initiatief, waarbij intensieve communicatie en afstemming essentieel zijn.

Samenwerkingsverbandniveau

Wanneer plaatsing op een school voor speciaal basisonderwijs, speciaal onderwijs of op de plusvoorziening van het samenwerkingsverband aan de orde lijkt, dienen we deze aanvraag, weer in overleg met de ouders, in bij de CTO. De CTO geeft een toelaatbaarheidsverklaring af die nodig is voor een plaatsing op één van deze voorzieningen.

Voor meer informatie over onze zorgstructuur verwijzen we u naar onze schoolgids.

7. Ondersteuning Sociaal Emotionele Ontwikkeling

7.1 Basiskwaliteit

Een steeds belangrijker wordend aspect van het onderwijs, is het begeleiden van de kinderen met betrekking tot de sociaal-emotionele ontwikkeling. Voor het aanleren en versterken van wenselijk gedrag, het leren samenwerken, het leren dragen verantwoordelijkheid en andere aspecten van sociaal-emotionele ontwikkeling, én in het kader van burgerschap, gebruiken we de DVS – *De Vreedzame School*, en de basisprincipes van PBS (*Positive Behavior Support*). Het team is geschoold in: “Pedagogisch Tact”

Het goede doen, op het juiste moment, ook in de ogen van de leerling’

Onderdelen van de onze aanpak:

Het team is geschoold in “Pedagogisch Tact” dit wordt kortweg gedefinieerd als...

Het goede doen, op het juiste moment, ook in de ogen van de leerling’

Hier ligt een hoog ontwikkelde kwaliteit van relatie of verbondenheid – in dit geval een pedagogische relatie tussen leraar en leerling– aan ten grondslag.

Deze is niet alleen van belang voor de weg naar volwassenheid, maar net zo goed voor het onderwijsresultaat van de leerling.

PT of tactvol handelen vraagt een relatie die gekenmerkt wordt door openheid en sensitiviteit voor wat een leerling bezighoudt of voor wat deze nodig heeft, en vertrouwen in zijn wil om te groeien. Dit wordt door leerlingen begrepen.

Zo ontstaat wederkerigheid en – vanuit deze relatie – gedeelde verantwoordelijkheid. Leraar en leerling(en) als werkeenheden met de leraar als eindverantwoordelijke en gezagsdrager.

"ALS JE ANTWOORD KREEG OP JE LAATSTE WAAROM-VRAAG, ZOU JE DAN NOG BOOS ZIJN?"

"EEN KIND IS MEER DAN ZIJN BOVENSTE 4 CENTIMETER. BEKIJK HEM DUS OOK HELEMAAL."

1. Sociale veiligheid is noodzakelijk zodat leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen.
2. Sociale veiligheid is een onderdeel van de pedagogische taak van de school, en betekent het geven van positieve aandacht aan elke leerling, en het tijdig en gepast ingrijpen bij grensoverschrijdend gedrag.
3. Sociale veiligheid wordt bewerkstelligd door het juiste gedrag van personeel, leerlingen en ouders; de school geeft normen en regels voor dat gedrag.
4. Sociale veiligheid wordt in stand gehouden door een juiste balans tussen het voorkomen van onveiligheid (preventief aspect) en het adequaat corrigeren van gedrag dat onveiligheid teweegbrengt.

7.2 Basisondersteuning

Wanneer kinderen door een bepaalde oorzaak zich niet of minder snel ontwikkelen op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling (al dan niet als gevolg van een aanwijsbare aangetoonde oorzaak als bijvoorbeeld ADHD, autisme gerelateerde stoornissen of anderszins), dan is het aan de leerkrachten om de kinderen hierin specifiek te begeleiden. Met name door de steeds grotere kennis die hierover beschikbaar komt en de steeds hogere eisen die de maatschappij aan de scholen stelt om deze kinderen te begeleiden, is het van belang om hierin continu te blijven scholen en te ontwikkelen.

Door een mini-enquête vanuit het SWV (februari 2013) is er zicht gekomen op de vaardigheden die het team beheerst rondom het bieden van extra ondersteuning op verschillende terreinen rondom sociaal emotionele ondersteuning. Hieruit blijkt dat De Meerkoet al veel ondersteuning in eenvoudige en enkelvoudige vorm op school kan bieden.

Echter: begeleiding en ondersteuning kunnen bieden is *geen vast gegeven*, maar zal steeds moeten worden afgestemd op de specifieke ondersteuningsbehoeften van het kind. Daarbij komt dat door wisselingen in personele bezetting de ondersteuningsmogelijkheden ook kunnen wisselen. Het hieronder genoemde aanbod geeft dan ook vooral een indicatie weer van de ondersteuning die we in principe kunnen bieden, gerelateerd aan onze ondersteuningsstructuur. Begeleiding zal altijd afgestemd worden in overleg met de ouders en moet passen binnen de mogelijkheden van de school. Wij kunnen nu de volgende ondersteuning realiseren op het gebied van de sociaal emotionele ontwikkeling:

- ADHD: herkennen, opstellen begeleidingsplan, structurele aanpak in de klas, al dan niet met externe ondersteuning;
- ASS¹ problematiek: herkennen, bieden van veiligheid en een vaste structuur in de reguliere klassensituatie, binnen de dynamiek van de reguliere basisschool;
- meerkunners en hoogbegaafdheid: herkennen, aansluiten bij hun ontwikkelbehoeften in de klas;
- faalangst en concentratieproblemen: herkennen, gerichte begeleiding door individuele gesprekken door IB'er of leerkracht;
- pestgedrag: herkennen, aanpak via protocol ter voorkoming en oplossen van pestgedrag;
- gedragsproblematiek: herkennen, aansluiten bij behoeften, binnen de grenzen van het haalbare, waarbij de grenzen zeker ook bepaald worden door veiligheid en het leerklimaat in de groep.

7.3 Extra ondersteuning

Extra ondersteuning die uitstijgt boven de mogelijkheden van basisondersteuning, kan de school verkrijgen door het aanvragen van een arrangement bij het OTG. Dat beschikt over een budget voor aan te trekken formatie en over begeleidingsuren voor de inzet van deskundigen.

De school komt o.a. in aanmerking voor deze faciliteiten wanneer:

- de gevraagde ondersteuning niet valt binnen de beschreven basisondersteuning
- de beschikbare formatie al geheel en aantoonbaar is ingezet op basis van beschikbare groeidocumenten,
- er geen ondersteuningsformatie meer beschikbaar is binnen het eigen schoolbestuur,
- de beschikbare middelen voor extra ondersteuning nog niet uitgeput zijn.

8. Ondersteuning lezen en spelling

8.1 Basiskwaliteit

Lezen is een manier om kennis tot ons te nemen, iets te weten te komen over andere meningen en culturen, om informatie te verzamelen over allerlei onderwerpen. En je kunt van boeken ook gewoon lekker genieten. Het is dus belangrijk, dat kinderen goed leren lezen en vooral plezier hebben in het lezen van een boek. Forceren heeft over het algemeen weinig zin, uitdagen, het goede voorbeeld geven en stimuleren echter wel!

Ontcijferen van een tekst is één, maar snappen wat je leest is natuurlijk minstens zo belangrijk! Daarvoor is, naast de vaardigheid van het ontcijferen, nog nodig:

- een rijke woordenschat,
- een brede algemene kennis,
- vertrouwd zijn met de structuren van onze taal (spelling, zinsbouw, tekstopbouw e.d.),
- en de kennis / het gebruik van strategieën voor lezen met begrip.

Het tijdstip waarop onze leerlingen in contact komen met aanvankelijk lezen, schrijven en rekenen is heel verschillend. In onze visie kunnen cognitieve vaardigheden worden aangeboden op het moment dat kinderen hiervoor belangstelling tonen. Dit moment willen wij echter niet afwachten en aan het toeval overlaten, maar stimuleren door het creëren van allerlei spelactiviteiten. Een activiteit krijgt vaak extra betekenis als het kind het herkent uit de 'echte' wereld.

Technisch lezen

In de onderbouw wordt veel aandacht besteed aan de ontwikkeling van geletterdheid. Ieder kind heeft van nature belangstelling voor prentenboeken en wil ook net zo lezen en schrijven als volwassenen. Met dit gegeven voor ogen kan door een goed aanbod van activiteiten het kind komen tot belangstelling voor letters, woorden en tekst. Omdat deze ontwikkeling niet bij ieder kind gelijk loopt, starten we het leren lezen niet voor ieder kind op eenzelfde moment.

Het veelvuldig gebruik maken van boeken vinden wij op school heel belangrijk. Ook het stimuleren om thuis een boek te lezen, zorgt voor het goed onder de knie krijgen van de belangrijkste activiteit van de basisschool: het leren lezen.

¹ Autistisch Spectrum Stoornis, waaronder PDD NOS

Vanaf groep 3 gaan we met de leerlingen op een planmatige, gestructureerde manier met lezen aan de gang. Hiervoor gebruiken we de methode *Veilig Leren Lezen*, kimversie. De nadruk ligt met name op het technisch leesproces (het omzetten van geschreven letters/woorden in gesproken tekst, en omgekeerd) maar er is ook al aandacht voor tekstbegrip. Want lezen is pas echt leuk en zinvol als je snapt wat er staat!

Als het goed is, kunnen alle kinderen lezen aan het einde van groep 3. Dat betekent echter niet dat de aandacht voor de technische aspecten van het leesproces verslappen. D.m.v. de methode *Estafette* blijven we – gedifferentieerd – het correct, vlot en op toon lezen oefenen tot in groep 8!

We gebruiken de volgende methodes in relatie tot technisch lezen:

- Groep 1-2 *Schatkist* en de map *Fonemisch Bewustzijn*
- Groep 3 *Veilig Leren Lezen-Kim* (aanvankelijk lezen)
- Vanaf groep 4 *Estafette* (voortgezet technisch lezen)

Woordenschat

Woordenschat is het taaldomein waarin het verwerven van woordvormen en woordbetekenissen centraal staat. Een uitgebreide woordenschat is een belangrijke basis voor schoolsucces: nieuwe kennis kan gekoppeld worden aan al bestaande kennis. Niet alleen bij Nederlands, maar bij alle vakken op school.

Interactief voorlezen helpt de woordenschatontwikkeling van jonge kinderen. Door boeken en verhalen komen kinderen in aanraking met veel nieuwe woorden die ze in hun dagelijkse leven niet zo gauw tegenkomen. Gesprekken en verwerkings-activiteiten stimuleren de woordenschat.

In de middenbouw is woordenschatonderwijs vooral gericht op het leren van nieuwe woordbetekenissen. Daarnaast is er aandacht voor strategieën voor het onthouden en afleiden van betekenissen uit de context.

In de bovenbouw leren kinderen zelfstandig strategieën toepassen om de betekenis van nieuwe woorden af te leiden en te onthouden. Het doel van woordenschatonderwijs is de leerlingen receptief (begrijpen) en productief (gebruiken) over zo veel mogelijk woorden te laten beschikken.

Begrijpend lezen

Begrijpend lezen is de verbanden tussen woorden en zinnen in geschreven taal kunnen zien en begrijpen. Het is een actief, probleemoplossend proces. De leerling achterhaalt tijdens het lezen de betekenis van taal. Een leerling moet welbewust nadenken over de betekenis van de tekst.

Begrijpend lezen kun je op verschillende manieren stimuleren. Daarbij gebruikt een lezer zgn. strategieën. Een manier is het hardop denken bij het lezen van een tekst. Door de leerlingen hardop leesstrategieën toe te laten passen en feedback te geven worden zij bewust van het proces dat zich in het hoofd van een lezer afspeelt. Andere strategieën zijn activeren van achtergrondkennis en doen van voorspellingen over de tekst.

Wij besteden op school veel tijd en aandacht aan begrijpend lezen. Bij de jongste kinderen gaat het om begrijpend luisteren, maar de manier van werken is uiteindelijk dezelfde, met aandacht voor de inhoud (woordenschat, kennis) en strategieën om te begrijpen wat je hoort, wat je ziet, wat je leest.

- In de kleutergroepen oefenen we met allerlei teksten en verhalen het begrijpend luisteren.
- In groep 3 is er al aandacht voor begrijpend lezen in de methode *Veilig Leren Lezen - Kim*.
- In de groepen 4 t/m 8 gebruiken wij de methode *Nieuwsbegrip* en de *Cito Hulpboeken*.

Taal en spelling

Vanaf groep 4 verschuift de aandacht naar, of beter gezegd: breiden we de aandacht uit tot andere aspecten van taal.

Spelling wordt een apart vak en in het taalboek worden allerlei oefeningen gemaakt waarmee de kinderen kennismaken met de structuur van onze taal en ze deze steeds beter leren doorgronden: schrijfoopdrachten, tekstsoorten herkennen, geslacht van een woord, enkelvoud/meervoud, verkleinwoorden, voegwoorden, verwijzwoorden, zinsontleding, woordsoorten enz.

Voor taal gebruiken we de volgende methoden:

- *Schatkist*, in groep 1 en 2
- *Veilig Leren Lezen - Kim*, in groep 3
- *Taal.nu*, vanaf groep 4 (incl. *Woordenschat*).
- *Spelling.nu*, vanaf groep 4.

8.2 Basisondersteuning

De basiskwaliteit van de school is van voldoende niveau om de meeste leerlingen een ruim voldoende leesvaardigheid te laten verwerven.

We toetsen het technisch en begrijpend lezen met behulp van het Cito-leerlingvolgsysteem en de methode-gebonden toetsen. Deze laten zien wanneer een leerling (on)voldoende leesvorderingen maakt. Wanneer er sprake is van een stagnatie of juist een versnelling in de leesontwikkeling, dan krijgen deze leerlingen een verlengde, intensievere instructie van de leerkracht of een ander aanbod.

Wij zijn er op gebrand om dyslexie tijdig te herkennen en ondersteunen de leerlingen vanaf groep 2 gericht.

8.3 Extra ondersteuning

Voor leerlingen die ondanks de uitbreiding van de instructie- en oefentijd onvoldoende vorderingen maken, treffen we extra maatregelen.

Minimaal drie maal per week krijgt de leerling extra ondersteuning met behulp van de materialen van Connect (groep 3 en 4) of Ralfi (hogere groepen) (in ontwikkeling). In totaal gaat het om tenminste één uur per week. Door een doelgerichte planning in de groep kunnen we deze inzet structureel waarborgen.

Afhankelijk van de vooruitgang die de leerling boekt, brengen we door deze werkwijze ook in kaart of er mogelijk sprake is van een ernstig leesprobleem of van een leesstoornis. Afhankelijk van de mate waarin de problemen zicht voordoen, schakelen we ouders in voor het regelen van een tijdelijk behandeltraject buiten de school (bijv. logopedie).

Het monitoren van kinderen begint al in de kleutergroepen, waarbij we naast observaties en gerichte toetsing ook een zelfontwikkeld instrument gebruiken om signalen van taalachterstanden of een taalvoorsprong vast te leggen. Op het moment dat we signalen krijgen van mogelijke dyslexie, wordt gestart met specifieke ondersteuning, waarbij ook de ouders worden geïnformeerd. Om daadwerkelijk vast te stellen of er sprake is van dyslexie, adviseren we kinderen te laten toetsen en begeleiden, conform het landelijk vastgestelde dyslexieprotocol.

9. Ondersteuning rekenen en wiskunde

9.1 Basiskwaliteit

Over het algemeen verwerven de meeste leerlingen met behulp van het onderwijsaanbod uit de methode voldoende vaardigheden in hun ontwikkeling naar functionele rekenvaardigheden.

De referentieniveaus geven vulling aan de inhoud en moeilijkheid. Voor het basisonderwijs gelden het streefniveau (1S) en fundamenteel niveau (1F).

Bij de kleuters

Rekenen begint op een speelse manier. Het gaat bij de kleuters met name om de invulling van begrippen als veel/weinig, meer/minder, groot/klein, dik/dun, smal/breed, voor/achter, op/onder enz. Daarnaast werken de kleuters aan het getalbegrip en de daaraan gekoppelde cijfers (0-9).

Bij de kleuters gebruiken we

- de methode *Schatkist*
- bronnenboeken van diverse methodes

Groep 3 t/m 8

Vanaf groep 3 leren de kinderen dat je met de cijfers 0 t/m 9 ook andere getallen kunt maken. De constructie van ons decimaal stelsel wordt in de loop der jaren uitgebouwd tot de kinderen in principe elk groot getal kunnen lezen – en er beeld bij hebben.

Naarmate de kinderen de getalstructuur beter begrijpen, gaan ze ook bewerkingen leren uitvoeren. Eerst optellen en aftrekken, daarna vermenigvuldigen en delen, breuken en procenten, enz.

Maar rekenen is meer. Het is ook meten, klok kijken, werken met inhouden, omgaan met geld, het oplossen van (rekenkundige) problemen, het lezen en interpreteren van grafieken en tabellen enz.

- Vanaf groep 3 werken we met de methode *Wereld In Getallen*.

9.2 Basisondersteuning

De reguliere basisondersteuning bij het rekenonderwijs bestaat uit het structureel werken op 3 niveaus, aangevuld met extra ondersteuning voor kinderen die dit nodig hebben. Extra oefenstof, extra instructie aan de instructietafel of juist extra uitdagende opdrachten stimuleren de kinderen om zich verder te ontwikkelen. In veel gevallen worden de IB'er en het team gevraagd om mee te denken over de meest effectieve aanpak voor de leerling.

9.3 Extra ondersteuning

Wanneer over een periode van zes maanden een leerling onvoldoende baat heeft bij het afgestemde aanbod (op basis van de methode) is aanvullend (intern) diagnostisch onderzoek nodig om de aard van de problemen beter in kaart te brengen.

Vaak wijst dit onderzoek uit dat de leerling in een of meer categorieën hiaten heeft of dat te snel is overgestapt naar een te hoog abstractieniveau. Het is belangrijk vast te stellen of er sprake is van een automatiseringsprobleem of een begripsprobleem.

Begrip is vereist, voordat automatisering zich duurzaam ontwikkelt.

Wanneer de bron van de problemen is vastgesteld kan met hulp en extra begeleiding gewerkt worden aan ontbrekende of zwakke schakels in de verschillende categorieën. Voor een deel kan gebruik gemaakt worden van onderdelen van de gebruikte methode. We zetten als het ware een stap terug en nemen een deel van de methode nogmaals door. Ook staan hulpmaterialen ter beschikking om tijdelijk extra accent te leggen op onderdelen van leerlijnen binnen de verschillende domeinen. Een en ander leggen we vast in het groepsplan (kindspecifieke doelen).

Meerkunners werken aan plustaken:

In groep 1/2 gebruikt de leerkracht tips van de website: www.slimmekleuters.nl en Pienter groep 1/2
Vanaf groep 3: Muiswerk, Mijn Talent, Sterrenwerk, Kien, Rekentijgers, Denkwerk, Breikrakers, Pienter 3/4
En lessen van de website: <http://www.lesmateriaalvoorhoogbegaafden.com/downloads.html>

Om de doorgaande lijn te waarborgen is het nodig dat:

- In het individuele handelingsplan wordt goed vastgelegd wat, wanneer en hoe de leerling deze verrijking doet!
- Bij de overdracht naar de volgende groep staat duidelijk omschreven wat deze leerling gedaan heeft en wat hij/zij nodig heeft.

10. Grenzen aan ondersteuning

De Meerkoet besteedt veel tijd en energie aan het begeleiden van kinderen met een bijzondere ondersteuningsvraag. Ouders worden geïnformeerd en waar kan betrokken.

Echter, we blijven een reguliere basisschool die tegen grenzen van ondersteuning kan oplopen. Deze grenzen zijn bereikt wanneer:

- een leerling niet meer te sturen is en/of zo agressief is dat de veiligheid van andere leerlingen en/of de leerkracht in het geding is;
- er, ondanks de nodige ondersteuning, stilstand in de ontwikkeling is;
- een leerling zoveel begeleiding van de leerkracht vraagt dat dit teveel ten koste gaat van de aandacht voor de overige leerlingen;

Wanneer de grens van onze basisondersteuning bereikt is, gaan we over naar het niveau van bovenschoolse ondersteuning. Deze extra ondersteuning, kan de school verkrijgen door het aanvragen van een arrangement bij het OTG. Dat beschikt over een budget voor aan te trekken formatie en over begeleidingsuren voor de inzet van deskundigen.

De school komt o.a. in aanmerking voor deze faciliteiten wanneer:

- de gevraagde ondersteuning niet valt binnen de beschreven basisondersteuning
- de beschikbare formatie al geheel en aantoonbaar is ingezet op basis van beschikbare groeidocumenten,
- er geen ondersteuningsformatie meer beschikbaar is binnen het eigen schoolbestuur,
- de beschikbare middelen voor extra ondersteuning nog niet uitgeput zijn.

11. Professionalisering en ontwikkeling

De Meerkoet heeft als visie de basiskwaliteit van de leerkrachten prima op orde moet zijn. Iedere leerkracht heeft daarom een Persoonlijk Ontwikkel Plan (POP), dat jaarlijks in overleg met de directie wordt vastgesteld. Door functioneringsgesprekken, observaties, eigen behoeften en de behoeften van de school krijgt het POP concreet vorm. Het team heeft een budget tot zijn beschikking om dit plan uit te voeren. De leerkrachten zijn zelf verantwoordelijk voor het bijhouden van hun leerkrachtdossier.

Op schoolniveau is er de komende periode gerichte teamscholing voor de borging van de volgende aspecten:

- leerkrachtvaardigheden m.b.t. klassenmanagement (GIP), instructie (IGDI) en activerende werkvormen waaronder coöperatieve werkvormen (borging) Ontdekkend en ontwerpnd leren
- planmatig opbrengstgericht werken, analyseren en integreren van de Cito LVS-toetsen en de methodetoetsen;

Op basis van de kaders en afspraken van het SWV-KvNH zullen we ons richten op het gebied van

- handelingsgericht werken,
- gedrag en
- hoogbegaafdheid.

In het schooljaarplan, waarvan u een samenvatting vindt in onze schoolgids (te downloaden van www.bsdemeerkoet.nl) staat aangegeven welke onderwerpen we als team oppakken.

Tenslotte, mocht u na het lezen van dit schoolondersteuningsprofiel nog vragen of opmerkingen hebben, aarzel dan niet om contact met ons op te nemen. We gaan graag met u in gesprek.

Juni 2017,
Wilma Duijf, Marjo Sneekes (IB-er) & team van De Meerkoet